

Welkom!

We starten om 20.00 uur

Je kunt nu alvast de QR-code scannen.
Vragen stel je via het formulier, niet via
de chat.

Camera en microfoon blijven uit tijdens de presentatie
 Handje opsteken werkt niet

1

Welkom!

We starten over 5 minuten

Scan alvast de QR-code voor vragen

2

Welkom!

We starten over 3 minuten

Fijn dat je er bent!

3

Welkom!

We starten over 1 minuut

Fijn dat je er bent!

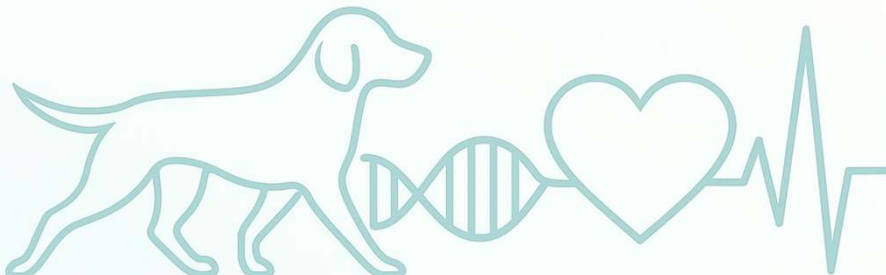

4

Taskforce “Gezondheid op één”

Online sessie

Gezondheid op één – Hoe houden we samen de regie?

5

Zo houden we het overzichtelijk

- Microfoon en camera uit
- Geen inhoudelijke vragen in de chat
- Vragen na afloop via het formulier

6

Waarom deze bijeenkomst nodig is

- Informatie
- Complex speelveld, behoefte aan houvast
- Overzicht
- Uitleg en duiding – samen vooruit kijken

7

Wat deze bijeenkomst niet is

- Geen juridische cursus
- Geen discussieavond
- Geen individuele beantwoording

8

De taskforce Gezondheid op één

Introductie

Rachel Dijkhorst – Noij

Katja van den Eijnden

Gabri Kolster

Adviseur:

Pieter Oliehoek

9

Wat leeft er onder fokkers?

- Antwoorden via aanmeldformulier
- Verwerkt tot woordwolk

“De betrokkenheid is groot – en de vragen zijn serieus.”

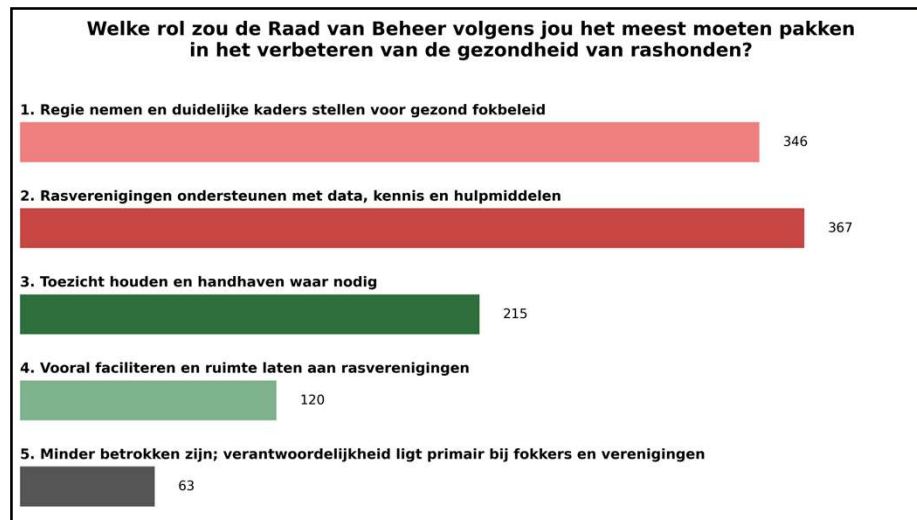
10

11

12

13

14

Drie citaten

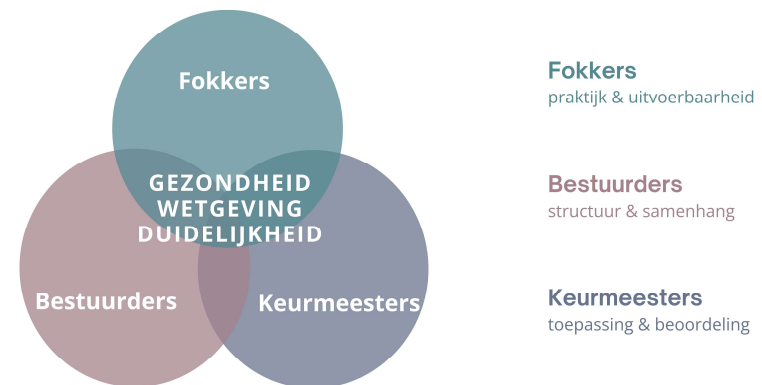
“Nu doet iedereen maar wat door gebrek aan kennis en tools. Met duidelijke sturing ontstaat eenheid en houden we samen grip.”

“Het wordt tijd dat we als serieuze fokkers weer kunnen zeggen: de stamboomhond is een gezonde hond.”

“Rasverenigingen kennen hun ras het beste, maar de Raad moet overkoepelend ondersteunen en richting geven.”

15

Rolverschillen - gedeelde zorgen

16

Belangrijkste conclusie

- Behoeftte aan duidelijkheid
- Behoeftte aan volgorde
- Behoeftte aan ondersteuning
- Behoeftte aan onderbouwing

Gedeelde zorgen: gezondheid, wetgeving en duidelijkheid

17

Van zorgen naar opbouw

18

Het programma van vanavond

1. Wat leeft er onder fokkers?
2. Hoe zit de kynologische wereld in elkaar?
3. Wat vraagt de overheid?
4. Waarom zijn data en maatwerk onmisbaar?
5. Hoe organiseren we dat samen?
6. Wat betekent dit concreet voor jou als fokker?

19

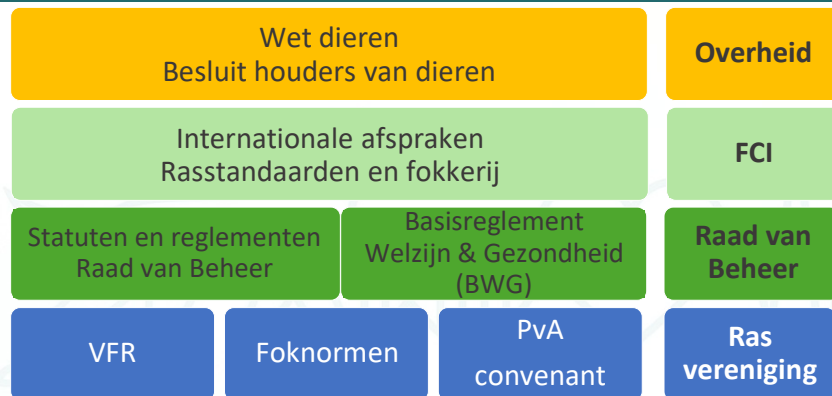
De kynologische wereld

De kynologische wereld in één overzicht

20

Eerst het speelveld begrijpen

21

Van structuur naar wetgeving

Deel 2

Wat vraagt de overheid – en hoe werkt het systeem nu?

22

Het wettelijk fundament

- Wet Dieren (sinds 2013)
- Besluit houders van dieren
- Open normen (art. 3.4)
- Geldt voor iedere fokker

23

Wet dieren artikel 2.6

Er kunnen nadere regels worden gesteld ten behoeve van:

- **organisaties** die stamboeken of registers bijhouden;
- het **keuren** van dieren;
- de **methoden** voor het onderzoek naar en beoordeling van de prestaties en de **genetische waarde** van dieren;
- de **voorwaarden** voor **toelating** in een **stamboek** van dieren;
- de **voorwaarden** voor **toelating** van **fokdieren** tot de voortplanting.

24

Besluit houders van dieren art. 3.4

Dit artikel geldt voor iedere fokker, bedrijfsmatig en hobbymatig!

1. Het is **verboden te fokken** met gezelschapsdieren op een wijze waarop het welzijn en de gezondheid van het ouderdier of de nakomelingen wordt **benadeeld**.
2. **In ieder geval** wordt bij het fokken, bedoeld in het 1e lid, **voor zover mogelijk voorkomen dat**:
 - a. **ernstige erfelijke afwijkingen en ziekten** worden **doorgegeven** aan of kunnen ontstaan bij nakomelingen;
 - b. **uiterlijke kenmerken** worden **doorgegeven** aan of kunnen ontstaan bij nakomelingen die **schadelijke gevolgen** hebben voor welzijn of gezondheid van de dieren;
 - c. **ernstige gedragsafwijkingen** worden **doorgegeven** aan of kunnen ontstaan bij nakomelingen.

Dus: Je moet kunnen uitleggen waarom je bepaalde keuzes hebt gemaakt en kunnen aantonen dat ze binnen wet- en regelgeving passen.

25

Wat is een open norm?

- Een bepaling
- Geen dichtgetimmerde regels
- Ruimte voor interpretatie
- Ruimte betekent verantwoordelijkheid
- Wordt verder ingevuld door rechtspraak, toezicht en maatschappelijke opvattingen

26

Invulling open norm artikel 3.4 Bhd

Artikel 3.4 Besluit houders van dieren bevat een open norm.

In 2019 heeft de NWWA hieraan voor wat betreft kortsnitige honden invulling gegeven door criteria op te stellen en in 2023 met de Beleidsregel brachycephale honden.

Beleidsregels kunnen voor een breed scala aan schadelijke uiterlijke kenmerken en aandoeningen ingevoerd worden zoals:

- Kortbenigheid, naaktheid, overtollige vacht, overberimpeling, extreme verdwerging, te groot dan wel te klein, geen (functionele) staart, ingegroeide staart, enz.
- Heupdysplasie, elleboogdysplasie, patella luxatie, erfelijke oogafwijkingen, neurologische afwijkingen, doofheid, enz.
- Bijtincidenten

27

De wet vraagt verantwoordelijkheid – geen perfectie

- Voorkomen van aantasting van gezondheid & welzijn
- Bewuste en onderbouwde keuzes
- Verantwoording achteraf mogelijk

28

Verschillende (statutaire) doelen

Wetgever (focus op dierenwelzijn en diergezondheid)

- Stelt kaders via wet- en regelgeving

Raad van Beheer (focus op gehele kynologie):

- De bevordering van gezondheid/welzijn van honden en hondenpopulaties en naleving wet- en regelgeving

Rasverenigingen (focus op het rasbelang):

- De instandhouding en verbetering van het ras
- Voorkomen en bestrijden van erfelijke gebreken

Fokker (focus op individuele hond):

- Fokken van gezonde en rastypische honden

29

Kynologisch Reglement (KR)

- Reglementen van de Raad van Beheer
- Verbod op fokken met honden die aantoonbaar lijden
- Kan leiden tot tuchtrechtelijke maatregelen

Art. VI.3 lid 3 “Het is **verboden** om honden voor de fokkerij in te zetten die **aantoonbaar lijden** aan een of meer aandoeningen die de gezondheid en het welzijn van de hond of zijn nakomelingen **ernstig in gevaar kunnen brengen**.”

Overtreding → tuchtrechtelijke sancties, zoals diskwalificatie, fokverbod en andere maatregelen.

Het **Tuchtcollege** is bevoegd tot oplegging van straffen n.a.v. tuchtrechtelijk vergrijp.

Let op: ook de dekreu eigenaar is nu verantwoordelijk!

30

Hoe werkt het Tuchtcollege?

- Hoor en wederhoor in voortraject (RvB) > besluit om klacht door te zetten
- Onafhankelijk orgaan beoordeelt overtredingen kynologische regelgeving n.a.v. klacht en hanteert wettelijke normen als referentiekader, doet uitspraak en legt sancties op
- Uitspraak Tuchtcollege hoger beroep is onherroepelijk

31

Uitspraken Tuchtcolleges (1)

Het Tuchtcollege veroordeelde een fokker voor het fokken met honden die aantoonbaar lijden aan aandoeningen die de gezondheid en het welzijn van de hond en/of nakomelingen ernstig in gevaar kunnen brengen:

een teef: ED3 en entropion
 een reu: ED2 en entropion en RD

TC: fokker heeft ernstig nalatig gehandeld, heeft niet voorkomen dat teef werd gedekt, vervolgens nagelaten maatregelen te treffen om de dracht te beëindigen. De fokker toonde een overduidelijk gebrek aan kennis en schoof dit af op het advies dat hij van de dierenarts had gekregen. De fokker is verantwoordelijk voor een goede kennis van zaken op het gebied van het KR en de gezondheid en 't welzijn van honden voordat hij een nest fokt.

32

Uitspraken Tuchtcolleges (1)

Conclusie uitspraak:

Jij bent zelf verantwoordelijk voor de beslissingen die je als fokker neemt.

Met argumenten als:

- “ik wist dit niet”
- “ik heb het verkeerd begrepen”,
- “de dierenarts zei dit of zei dit niet”
- “de vereniging zei dit of zei dit niet”

red je het niet!

33

Uitspraken Tuchtcolleges (2)

Het Tuchtcollege in hoger beroep heeft bepaald dat er **geen wettelijke basis is om van bepalingen in het KR en de Wet af te wijken**, indien er bij een ras **onvoldoende geschikte combinaties** overblijven om de populatie in stand te houden.

Dit werd recentelijk bevestigd door de Staatssecretaris in zijn antwoorden op Kamervragen: “De wet is leidend, ook als dat betekent dat er te weinig honden zijn om mee te fokken.”

Conclusie uitspraak

Een (te) kleine populatie rechtvaardigt het fokken met zieke dieren niet.

34

Uitspraken Tuchtcolleges (3)

Het Tuchtcollege veroordeelde onder verwijzing naar art. 3.4 lid 2a Besluit houders van dieren een fokker voor het fokken met een hond die lijdt aan **patella luxatie graad 2** omdat de hond aantoonbaar lijdt aan een aan een aandoening die de gezondheid en het welzijn van de hond en/of nakomelingen ernstig in gevaar kan brengen:

TC: De RvB heeft beoogd om het belang van de gezondheid en het welzijn van de rashondenpopulatie in Nederland te dienen, dit is een statutair doel, en...

Het overtreden van een statutair doel maar nog meer het inzetten van een fokdier voor de fokkerij waarvan **aantoonbaar is bewezen** dat deze aan een **erfelijke aandoening** lijdt, acht het TC als **zeer ernstig** vooral omdat dit binnen de periode van 4 jaar de tweede keer blijkt te zijn.

35

Uitspraken Tuchtcolleges (3)

Conclusie uitspraak

Wanneer je over een gezondheidsuitslag beschikt en daarmee aantoonbaar is bewezen dat de hond aan een erfelijke aandoening lijdt, mag je er niet mee fokken.

36

Wat volgt uit uitspraken van het Tuchtcollege?

- De wettelijke norm is leidend en gaat boven rasbelang
- Onwetendheid is geen verdediging
- De fokker heeft een inspanningsverplichting
- Advies van derden ontslaat niet van verantwoordelijkheid

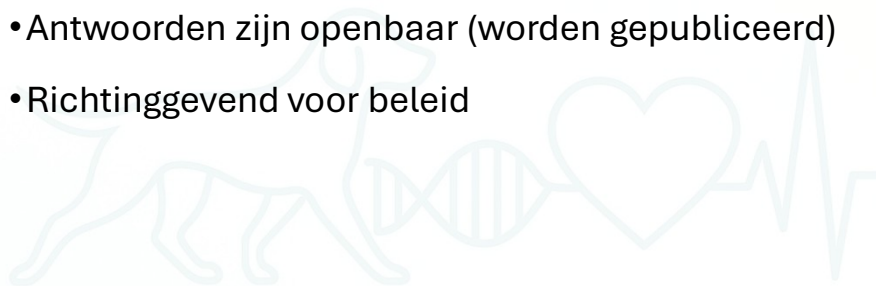
37

Hoe ontstaat politieke druk?

- Maatschappelijke signalen (evt. onder invloed van activistische organisaties)
- Kamervragen
- Kamerbrieven
- Beleidsontwikkeling

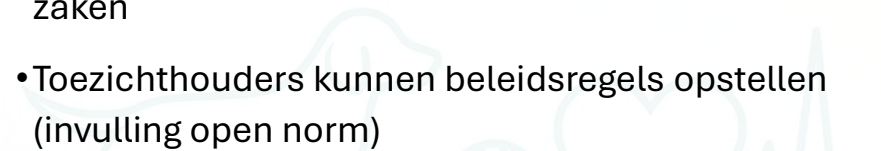
38

Wat zijn Kamervragen?

- Politieke vragen aan staatssecretaris
 - Antwoorden zijn openbaar (worden gepubliceerd)
 - Richtinggevend voor beleid
-

39

Kamerbrieven & beleidsregels

- De Minister informeert de kamer over de stand van zaken
 - Toezichthouders kunnen beleidsregels opstellen (invulling open norm)
-

40

Kamerbrieven

Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedseltoelevering en Natuur

> Retouradres Postbus 20461 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Prinses Irenestraat 6
2595 RD DEN HAAG

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Aquacultuur en
Dierwelzijn

Bezoekadres
Bezoekerscentrum 73
2014 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20461
2500 EA Den Haag

Overheidsidentificatienummer
0000010002050400

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 1000 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/van

Ons kenmerk
004-6160 / 101170318

Datum 29 september 2025
Betreft Verzamelbrief welzijn dieren buiten de veehouderij

Geachte Voorzitter,

Met deze brief informeer ik de Kamer over de voortgang op een aantal dierenwelzijnsonderwerpen, die gaan over dieren buiten de veehouderij. De volgende onderwerpen komen aan bod:

Gezelschapsdieren

- Uitvoering motie over de voorzetting van subsidie aan het Expertisecentrum Genetica Diergeneeskunde (Kamerstuk 29 683, nr. 306)
- Toezegging over het onderzoeken van de haalbaarheid van een vertoningsverbod van gezelschapsdieren met schadelijke uiterlijke kenmerken in niet-veedierse uitlagen (Kamerstuk 28 266, nr. 1397)
- Toezegging vervolg landelijk expertisecentrum complexe honden, realiteit 'opslaghouder hond' (Kamerstuk 28 266, nr. 1337)
- Uitvoering motie verlagen kosten beoordelen Giden voor goede praktijken gezelschapsdieren (Kamerstuk 35 992, nr. 28)

**Brieven van de
Staatssecretaris naar
de 2^e kamer**

Hoe kijkt de politiek naar ons?

41

Kamerbrieven (1)

Houd- en vertoningsverbod voor gezelschapsdieren met **schadelijke uiterlijke kenmerken**:

- Vanaf 1 januari 2026 geldt een houd- en tentoonstellingsverbod voor naaktkatten en katten met vouworen
- Bureau Risicobeoordeling en Onderzoek van de NVWA heeft een **risico-inventarisatie** in samenspraak met (inter)nationale deskundigen uitgevoerd. Uitkomsten worden binnenkort verwacht.

42

Kamerbrieven (2)

Het **houdverbod** kan mogelijk op termijn worden **uitgebreid** naar andere gezelschapsdieren met kenmerken die bij elk individueel dier in elke levensfase ernstig lijden veroorzaken.

Naast het verbod op het fokken met extreem kortsnuitige dieren wil men ook de handel van extreem kortsnuitige dieren nader reguleren.

Kortsnuitige puppy's gezocht voor onderzoek naar schedelontwikkeling

19-01-2026

Honden met een korte snuit zijn al jaren populair. Maar een té korte snuit kan gezondheidsproblemen geven. Het Expertisecentrum Genetica Diergeneeskunde van de Universiteit Utrecht start nu een onderzoek naar de schedelontwikkeling van pups met een korte snuit. De vraag is of en hoe je bij een jonge pup tussen 6 en 16 weken kunt zien of het later een gezonde hond wordt.

Zoiets is natuurlijk belangrijk voor iedereen die een pup van een ras met een korte snuit wil kopen. Niemand wil dat zijn pup later problemen krijgt met ademen of andere klachten krijgt door een te korte neus. En het is ook heel belangrijk voor de honden zelf. Want een hond wil kunnen rennen en spelen en zich lekker voelen, zonder ademnood, traanogen of andere problemen die kunnen komen door een te korte snuit.

43

Kamerbrieven (3)

Er lopen drie trajecten ten aanzien van de vertoning van dieren met schadelijke uiterlijke kenmerken:

- vertoning in reclame-uitingen,
- vertoning in niet-reclame uitingen (zoals sociale media en films),
- **vertoning op wedstrijden, tentoonstellingen en keuringen.**

44

Kamerbrieven (4)

Citaat:

"Hier zie ik dat **private initiatieven**, **ondanks herhaalde oproepen** aan de sector om **regels te stellen ten aanzien van het tentoonstellen van gezelschapsdieren met schadelijke uiterlijke kenmerken** **onvoldoende van de grond komen**.

(Kamerstuk 28 286, nr. 525; Kamerstuk 28 286, nr. 1039),

Daarom **bereid ik een verbod voor op deelname aan wedstrijden, tentoonstellingen en keuringen** voor dieren die in Nederland niet mogen worden gefokt vanwege schadelijke uiterlijke kenmerken welke naar verwachting eind 2026 voorgelegd kan worden voor internetconsultatie.

45

Kamervragen

Antwoorden van de Staatssecretaris op Kamervragen van politieke partijen o.a. naar aanleiding van de tv-uitzending van Zembla (30 maart 2025).

46

Kamervragen (1)

Vraag

Kunt u bevestigen dat het **wettelijk verboden is** om dieren te fokken op een manier waarop het welzijn en de gezondheid van de dieren wordt benadeeld, waaronder het **fokken met ernstige erfelijke afwijkingen, ziekten en uiterlijke kenmerken die schadelijke gevolgen hebben voor de dieren?**

Antwoord

Ja, dit staat in het Besluit houders van dieren onder artikel 3.4.

47

Kamervragen (2)

Vraag

Hoe verklaart u het dat, ondanks dat het wettelijk verboden is om met zieke dieren te fokken, een **extreem hoog percentage van rashonden lijdt aan erfelijke aandoeningen?**

Antwoord

Mensen willen graag het perfecte uiterlijk voor hun hond, maar realiseren zich te laat dat het perfecte uiterlijk en de perfecte gezondheid niet altijd hand in hand gaan. Met het fokken van rassen is onbedoeld ook geselecteerd op erfelijke afwijkingen. **Het vereist een goed fokbeleid om rassen weer gezonder te maken.**

48

Kamervragen (3)

Vraag

Hoe verklaart u het dat rashondenverenigingen **fokreglementen** hebben waarin wordt toegestaan dat fokkers met ongezonde honden fokken terwijl dit wettelijk verboden is?

Antwoord

De fokreglementen zijn afspraken die de rasverenigingen onderling maken. Dit staat los van de regelgeving. **De fokkers zijn verplicht zich te houden aan de wet- en regelgeving.** Dat is ook waar de **NVWA op controleert.**

49

Kamervragen (4)

Vraag

Wat vindt u ervan dat de Raad van Beheer stambomen afgeeft aan honden die niet volgens de wet zijn gefokt?

Antwoord

Het fokken met zieke honden is wettelijk verboden. Dus het zou niet moeten kunnen dat de Raad stambomen afgeeft aan honden die niet volgens de wet zijn gefokt. Daarover ben ik, samen met de NVWA, met de Raad van Beheer in gesprek.

50

Kamervragen (5a)

Vraag

Kunt u bevestigen dat het hebben van een stamboom niks zegt over de gezondheid van een dier, omdat de Raad van Beheer op geen enkele manier controleert of hun leden gezonde honden fokken, zoals wordt bevestigd door de directeur van de Raad van Beheer? Zo nee, op welke manier biedt een stamboom dan gezondheidsgaranties die niet aanwezig zijn bij honden zonder stamboom, gezien stambomen gewoon worden afgegeven aan honden met erfelijke, ziekmakende kenmerken, die ook nog eens in strijd met de wet zijn gefokt?

Antwoord

Zoals ik al eerder heb aangegeven is een stamboom **alleen een afstammingsbewijs** en **zegt het niets over de gezondheid** van een hond.

51

Kamervragen (5b)

Het is al verboden om te fokken met dieren met schadelijke erfelijke kenmerken.

In 2026 zal verder worden geïnvesteerd in ontwikkeling van beleid ten aanzien van schadelijke erfelijke kenmerken.

Het is echter niet doenlijk om voor alle kenmerken en ziektes een beleidsregel op te stellen zoals voor kortsnuitige honden is gedaan.

Daarom is het Expertisecentrum Genetica Diergeneeskunde gevraagd om een voorstel te maken voor een systeem waarin wordt geborgd dat er met een gezonde hond is gefokt. Er draait momenteel een pilot, waarvan de resultaten naar verwachting begin 2026 met de Kamer gedeeld kunnen worden.

52

Dier & Recht / rashondenwijzer

KLEIN MAAR PIJN

Minihondjes lijden door hun extreme uiterlijk. Droog niet bij aan dit leed. Kies voor een hond die op volwassen leeftijd minstens 3 kilo weegt, en bij voorkeur meer dan 5 kilo.

53

Dier & Recht / rashondenwijzer

Hondenshows zetten aan tot doorfokken met de grootste kneuzen

De showwinnaars zijn vaak de honden met de meest bizarre uiterlijke kenmerken, zoals extreem veel haar, platte neuzen, kromme poten en diepe rimpels. Juist deze honden zijn populair om verder mee te fokken. Een winnende reu is een zeer gewilde zaadverstrekker. Zo'n mannetje kan tientallen tot honderden nakomelingen verwekken binnen een genenpool die tóch al klein is.

Hondenshows vergroten dus het **inteeitprobleem** – waarmee ze fors bijdragen aan het ontstaan van erfelijke ziekten en degeneratie van de rassen. Ze stimuleren ook het **bewust fokken op kwalen en ziekten**, veel uiterlijke raskenmerken zijn symptomen van onderliggende kwalen. Naarmate er verder wordt doorgefokt met deze honden, worden de uiterlijke kenmerken extremer, en de genenpool kleiner. De rashonden (en de hondenshows) worden dus steeds zieker!

Aandoeningen

Aandoeningen (27)	Minpunten	Risico
MDRI gendefect - overgevoeligheid voor bepaalde medicijnen	6	⚠️⚠️⚠️
Persisterende ductus arteriosus botalli - abnormale verbinding tussen aorta en longslagader	6	⚠️⚠️⚠️
Osteochondritis dissecans (OCD) - aandoening van het gewrichtskraakbeen	5	⚠️⚠️⚠️
Epilepsie	4	⚠️⚠️⚠️
Progressieve retina atrofie (PRA) - voortschrijdende verslechtering netvlies	4	⚠️⚠️⚠️
Mammatumoren - melkklierkanker	3,5	⚠️⚠️⚠️

54

Andere landen ...

FOKPROGRAMMA

NAAM RAS/VARIËTÉIT:
Nova Scotia Duck Tolling Retriever

SOEL VAN HET FOKPROGRAMMA

Het fokprogramma is gericht op het verbeteren van de meest voorkomende erfelijke aandoeningen, zonder daarbij veel hinder te berisken, om de genetische diversiteit binnen de ras populatie te behouden. In plaats van systematisch selectie op te maken, hebben de ras fracties afgesproken dat fokkers in de toekomst de foklijn aan één van twee aandoeingen worden afgestaan voor de voortplanting.

RASFENE

VERPLICHT PRESTATIEONDERDEKEN

Aandoeining: Cerebellar Hypogenesis Imperfecta (CHOI)
Methoden: DNA test: Canine SLC6A3 x SLC6A3
Frequentie: aannemig
Levensijd: vanaf geboorte
Onderzoek: autochroom resultaat
Aandoeining: Collie Eye Anomaly (CEA)
Methoden: DNA test: Canine NHEC1 x SSB-HEC1 SSB-ES2006
Frequentie: aannemig
Levensijd: vanaf geboorte
Onderzoek: autochroom resultaat
Aandoeining: Degenerative Myelopathy (DM)
Methoden: DNA test: Canine SOD1 x SOD1A6
Frequentie: aannemig
Levensijd: vanaf geboorte
Onderzoek: autochroom resultaat
Aandoeining: Syringomyelia
Methoden: Max. V0 en lateralegaten (Dorsal of Ventral)
Frequentie: aannemig
Levensijd: minimum 1 jaar (lateralegaten: min. 6 maanden)
Aandoeining: Oogastronomie
Methoden: Eigenaar registratie
Frequentie: 1 jaar afloei
Levensijd: minimum 1 jaar

Norsk Kennel Klub

RASSE BUNDE ZUCHT

UK & EU regulations

IHA Good Practice

1. No mixed colouring
2. Smooth skin - no wrinkles
3. Puppies being brought for sale are healthy
4. Puppies that don't have a chance of being sold or dropped
5. Eyes are clearly
6. Straight legs - no bowing
7. Tailring
8. Natural leg length - no bobbing
9. Spine that can flex
10. No mixed colouring
11. Smooth skin - no wrinkles
12. Puppies being brought for sale are healthy
13. Puppies that don't have a chance of being sold or dropped
14. Eyes are clearly

New rules for dogs and cats in the EU

New rules to apply starting from 2020

- Common Welfare Standards:** Breeders must ensure puppies and kittens are healthy, vaccinated, and microchipped before sale.
- Verification of Breeders:** Breeders must be registered and verified by national authorities.
- Complete Animal Care:** Breeders must ensure the health and welfare of their animals throughout their lives.
- Traceability:** All dogs and cats must be microchipped and registered in a national database.
- Responsibility:** Breeders must ensure their animals are suitable for their intended purpose.
- Imports in the EU:** Imported dogs and cats must be vaccinated and microchipped.
- New countries only into the EU:** New countries must meet the EU standards for dog and cat breeding.

Pet population in the EU:

- 70 million dogs
- 102 million cats
- 40% of EU households own a pet

Wat betekenen deze ontwikkelingen voor de sector?

- NIKS DOEN = GEEN OPTIE
- Zaken op orde hebben
- Kaders stellen en handhaven
- Aantoonbare inzet op gezondheid & welzijn wordt verwacht
- Zonder data (onderbouwing) geen verhaal
- Generieke regelgeving komt er aan

57

Waar liggen onze kansen?

- We stonden 5-0 achter, we willen 5-0 voor komen te staan!
- Georganiseerde kynologie (onze kracht)
- Stamboom als kwaliteitsdocument, VFR's op orde brengen (beschermt fokkers)
- Nu: controle op aanwezige gezondheidsuitslagen
- Straks: voor ieder ras duidelijk welke testen (gezondheid & gedrag) nodig zijn
- Maar ook: uiterlijke kenmerken in kaart brengen om daarna kaders te stellen en te gaan sturen op het voorkomen van excessen
- Niet getest en/of geen check op uiterlijke kenmerken = geen stamboom

58

Zelfregulering!

- Als we de fokkerij goed voor elkaar hebben
- We sturen continue ons fokbeleid bij (praktijk / data / wetenschap)
- Zelfreinigend vermogen is op orde
- Beslissingen kunnen worden verantwoord
- Overheid kan afstand nemen
- Zo hopen we generieke maatregelen te voorkomen en maatwerk te behouden!

59

Taskforce Gezondheid op één

Deel 3

Wetenschap en de noodzaak voor maatwerk

60

De positie van stamboekhonden

1.830.00 honden

371.191 FCI-stambomen

± 20%

Country	Overall population	FCI Pedigree dogs	Distribution	Deviation
Austria	837000	90120	10,77%	-2,91%
Belgium	2029000	207710	10,24%	-3,44%
Bulgaria	752000	38714	5,15%	-8,53%
Croatia	735500	111774	15,20%	-1,52%
Czech Republic	2208000	439441	19,90%	6,23%
Denmark	643000	220509	34,29%	20,62%
Estonia	243500	50007	20,54%	6,86%
Finland	797000	493363	62,66%	48,98%
France	7600000	2361793	31,08%	17,40%
Germany	10600000	763880	7,21%	-6,47%
Greece	655000	84128	12,84%	-0,83%
Hungary	2800000	199404	7,12%	-6,55%
Ireland	520000	188658	36,28%	22,61%
Italy	8755000	1612490	18,42%	4,74%
Latvia	268000	31843	11,88%	-1,79%
Lithuania	580000	71829	12,38%	-1,29%
Netherlands	1830000	371191	20,28%	6,61%
Poland	8109000	475433	5,86%	-7,81%
Portugal	2840000	154810	5,45%	-8,22%
Romania	4244000	137334	3,24%	-10,44%
Slovakia	911000	121192	13,30%	-0,37%
Slovenia	299000	41074	13,74%	0,06%
Spain	9313000	583884	6,27%	-7,41%
Sweden	1051000	527168	50,16%	36,48%

61

Gezondheid gaat over populaties

- Individu versus populatie
- Vandaag versus volgende generaties
- Complexe, vaak polygenetische aandoeningen

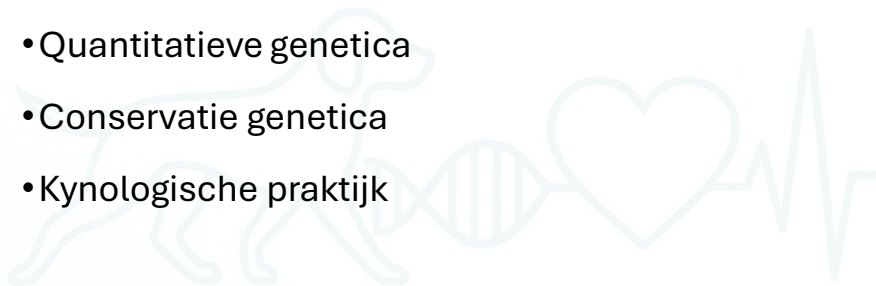
62

Correlaties moeten zorgvuldig worden geïnterpreteerd

- Uiterlijke kenmerken
 - Gezondheid
 - Multifactorieel
 - Eén kenmerk verklaart zelden een aandoening volledig
-

63

De vier noodzakelijke disciplines

- Diergeneeskunde
 - Quantitatieve genetica
 - Conservatie genetica
 - Kynologische praktijk
-

64

Conservatie Genetica

Focus op:

- Diversiteit
- Mean Kinship
- Optimal Contributions

“Zonder diversiteit geen toekomst.”

67

Wetenschap & Rassen

Diergeneeskunde

Quantitatieve
genetica

Conservatie
genetica

Kynologische discipline

Nodig voor praktijk ervaring!

Theorie is niet voldoende

68

Kynologie

Focus op:

- Dataregistratie
- Besluitvorming
- Realiteit van fokkers

“Praktijkkennis verbindt theorie met realiteit.”

69

Werkelijke gezondheid vraagt integratie én maatwerk

- Diergeneeskunde
- Genetica
- Diversiteit
- Praktijk

70

Waarom is dit moeilijk in de praktijk?

- Veel aandoeningen zijn polygenetisch
- Momentopnames geven beperkt beeld
- Diversiteit wordt vaak niet gemonitord
- Data is versnipperd
- Verschillen tussen rassen maken generieke oplossingen riskant

“Het probleem is niet onwil, maar complexiteit.”

71

Maatwerk per ras: gezondheid verschilt

Teckels: focus op tussenwervelschijven (IVDD)

Hollandse Herder: epilepsiescreening en familiale analyse

IJslandse Hond: HD-screening relatief lage prevalentie

Veel grote rassen: klinische HD-gegevens verzamelen

72

Maatwerk per ras: diversiteit verschilt

Wetterhoun: outcross noodzakelijk

Hollandse Herder: optimal contributions belangrijk

Friese Staby: Spreiding van reuen belangrijk

Drentsche Patrijs: Combinatie van selectie, diversiteitsbewaking en outcross

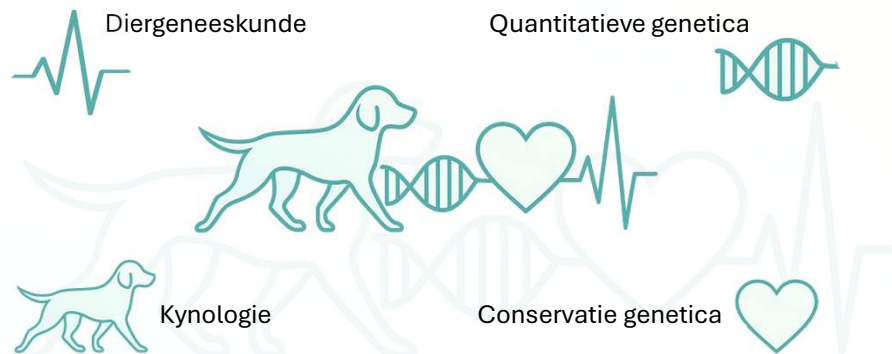
73

Gezondheid op één betekent maatwerk

- Diversiteit + selectie + data
- Geen blauwdruk voor alle rassen
- Professionalisering noodzakelijk

74

Gezondheid op één is maatwerk

75

Als maatwerk noodzakelijk is ...

Als maatwerk noodzakelijk is

Vraagt dat om organisatie

76

Taskforce Gezondheid op één

Deel 4

Hoe organiseren we dat samen?

77

Wat is Taskforce Gezondheid op één?

- Ledeninitiatief (ontstaan vanuit rasverenigingen)
- Samenwerking met wetenschap & experts
- Focus op gezondheid op populatieniveau

78

Wat is de Taskforce nadrukkelijk níet?

- ✗ Geen handhaving
- ✗ Geen toetsing van individuele fokkers
- ✗ Geen vervanging van RvB of rasverenigingen

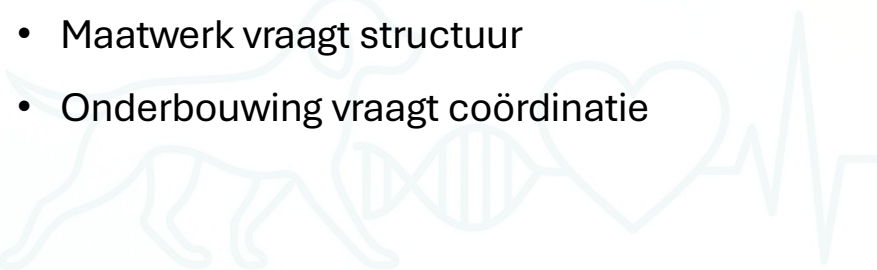
79

Rolverdeling: wie doet wat?

- Rasverenigingen – inhoud & fokbeleid
- Raad van Beheer – faciliteren & borgen
- Taskforce – koers, samenhang & onderbouwing

80

Waarom een gezamenlijke aanpak nodig is?

- Complexiteit vraagt samenhang
 - Maatwerk vraagt structuur
 - Onderbouwing vraagt coördinatie
-

81

Waarom gezondheid centraal stellen essentieel is

- Aantoonbare inzet op gezondheid, versterkt onze positie
 - Onderbouwing voorkomt generieke oplossingen
 - Gezondheid centraal houden maakt maatwerk mogelijk.
-

82

Wat is Gezondheidsgericht Fokbeleid (GGF)

- Gezondheid aantoonbaar centraal
- Planmatige rasverbetering
- Maatwerk per ras
- Doorlopend proces (geen eenmalige actie)

83

Hoe werkt GGF ? → De GGF-Cyclus

Van VFR naar Fokbeleid

Van Fokbeleid naar Foknormen

84

85

Waarom kost dit tijd?

- Data verzamelen en ordenen
- Zorgvuldige interpretatie
- Draagvlak binnen rassen
- Geen generieke blauwdruk

86

De koers in 2026

- Gezondheidsenquêtes
 - Rasfoto Gezondheid
 - Per ras een uitgewerkt GGF
-

87

Van koers naar onderbouwing

- Maatwerk per ras vraagt onderbouwing
 - Onderbouwing vraagt betrouwbare data
 - Data maakt maatwerk geloofwaardig
-

88

Van systeem naar praktijk

Uiteindelijk komt het altijd terug bij de praktijk

Bij jou als fokker!

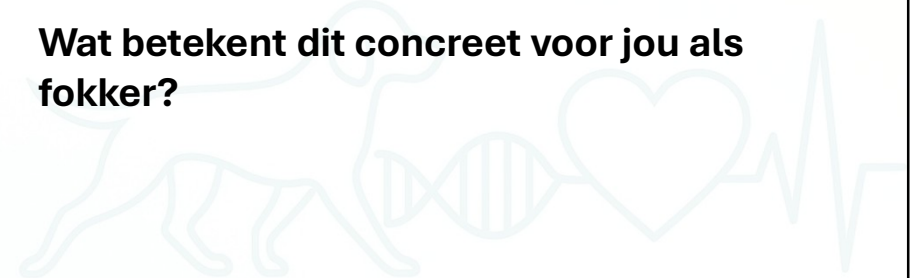

89

Taskforce Gezondheid op één

Deel 5

Wat betekent dit concreet voor jou als fokker?

90

Waar staan we na vanavond?

Kaders worden scherper – gezondheid staat centraal – er is richting

 Wetgeving

 Ras

 Fokker / praktijk

91

Wat doen we met jullie input ?

- Suggesties en aandachtspunten uit de praktijk
- Grote betrokkenheid van fokkers
- Input vormt vertrekpunt voor het vervolg

92

Signalen vanuit fokkers

- Praktijk werkt
- Onderscheid maken
- Data als hulpmiddel
- Duidelijke communicatie
- Samen uitwerken

93

Wat doen we met deze signalen?

- Praktijksignalen → Gezondheidsenquête
- Onderbouwing → Rasfoto
- Analyse → Gezondheids Gericht Fokbeleid (GGF)
- Samenwerking → Via rasverenigingen

94

Hoe werken we als taskforce

- Kopgroep als pilot: leren door te doen
- Werkgroepen werken onderwerpen uit
- Stapsgewijze aanpak in 2026

Data & Rasfoto

GGF

Communicatie
& Duiding

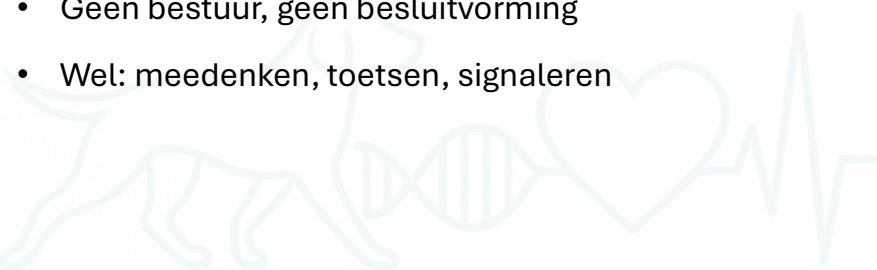
95

Wat is er al in gang gezet?

- Gezondheidsdata verzamelen
- Opbouw Rasfoto
- Toewerken naar Gezondheidsgericht Fokbeleid (GGF)
- Koppeling SNP-DNA aan stamboomdata
- Overleg met Raad van Beheer

96

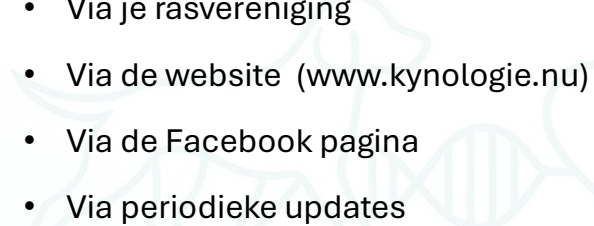
Fokkers betrekken

- Verkenning van een fokkerspanel
 - Geen bestuur, geen besluitvorming
 - Wel: meedenken, toetsen, signaleren
-

97

Hoe blijf je betrokken?

Blijf aangesloten

- Via je rasvereniging
 - Via de website (www.kynologie.nu)
 - Via de Facebook pagina
 - Via periodieke updates
-

98

Wat betekent dit voor jou als fokker

- Geen nieuwe verplichtingen per direct
- Wel: meer duidelijkheid en onderbouwing
- Je staat er niet alleen voor
- 📄 Vragenformulier → input voor vervolg

99

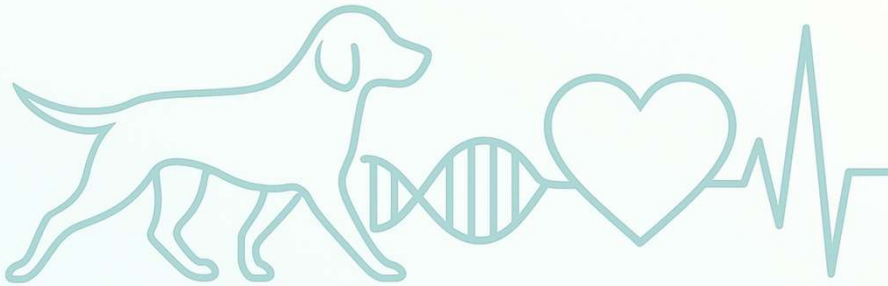
Dit is belangrijk om te onthouden

1. De wet vraagt verantwoordelijkheid, geen perfectie
2. Gezondheid gaat over populaties, niet alleen over individuele honden
3. Samen optrekken is de enige manier om maatwerk te behouden

100

Tot slot

Gezondheid op één is er vóór fokkers en mét fokkers

101

Met passie gefokt.
Met zorg voor de toekomst.

102